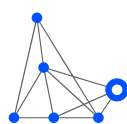

Iværksætterundersøgelse 2023

En analyse af deltagere i Iværksætterdanmark med fokus på ligheder og forskelle mellem kvindelige og mandlige iværksættere

September 2023

Erhvervshus
HOVEDSTADEN

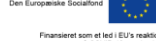
Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Socialfond
Vi investerer i din fremtid

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Socialfond
Finansieret som et led i EU's reaktion
på COVID-19-pandemien
Vi investerer i din fremtid

FORORD

Mere end 35.000 nye virksomheder så dagens lys i 2021. Det er en stigning på 2.59% i forhold til det foregående år*. Det er gode nyheder for Danmark og dansk økonomi, som i høj grad afhænger af et dynamisk iværksætermiljø, som kan bidrage til at skabe arbejdspladser, vækst og innovation. Tallene dækker dog også over, at det fortsat kun er cirka hver fjerde iværksætter, som er kvinde**. Det vidner om et uudnyttet potentiale.

Erhvervshus Hovedstaden tilbyder vejledning til og kompetenceudvikling af iværksættere og er hvert år i kontakt med tæt på 2.000 iværksættere, ikke mindst igennem det landsdækkende program Iværksætterdanmark. For at blive klogere på hvordan vi kan udvikle vores tilbud, så de bedst muligt understøtter, at alle typer af iværksættere har lige muligheder for at udfolde deres potentiale, har vi stillet deltagere i Iværksætterdanmark en række spørgsmål. Da mere end halvdelen af deltagerne i programmet er kvinder, har vi benyttet lejligheden til at se på besvarelsene i et kønsperspektiv.

Først og fremmest viser de mange åbne besvarelser, at iværksætteri har mange nuancer, og at iværksættere kommer i mange afskygninger. Fra tech-iværksætteren med store vækstambitioner til solo-iværksætteren, som ønsker at forfølge drømmen om at leve af sin hobby. Det, de er fælles om, er en imponerende virkelyst og mod til at gå andre veje, også selvom de oplever udfordringer på vejen.

Dernæst peger undersøgelsen på, at der er flere ligheder end forskelle mellem kvindelige og mandlige iværksættere. Det gælder faktorer som motivation, oplevelse af udfordringer og kompetencebehov, ligesom der også er fælles fodslag om det største succeskriterium for virksomhedsrejsen.

Men der er også forskelle. Mænd definerer i højere grad succes ud fra vækstparametre, mens kvinder i højere grad ser balance i arbejdslivet og det at gøre en forskel som succeskriterier for deres virksomhed. Og mens rollemodeller er vigtige for begge køn, er der forskel på, hvilke værdier disse skal afspejle, ligesom mænd og kvinder har en forskellig vægtning af bekymringshierarkiet.

For Erhvervshus Hovedstaden har undersøgelsen betydet en dybere forståelse af Iværksætterdanmark og givet os vigtige fingerpeg om, hvordan vi kan styrke indsatsen for at imødekomme iværksætternes kompetencebehov. Vi håber, at også andre i iværksætermiljøet kan drage fordel af undersøgelsens bidrag til at belyse nuancerne i det at være iværksætter i Danmark – om man er mand eller kvinde.

Rigtig god læselyst!

Katrine Paaby Joensen
Direktør
Erhvervshus Hovedstaden

*Kilde: Danmarks Statistik [Iværksættere](#).

**Kilde: Danmarks Statistik TIÅRSOVERSIGT 2022, s. 9

Nøgleresultater

Kvinder og mænd har flere ligheder end forskelle i forhold til, hvad der motiverer dem til at starte egen virksomhed, oplevede udfordringer samt kompetencebehov.

Langt størstedelen vælger at blive iværksætter, da de motiveres af et ønske om øget frihed: At de kan være deres egen chef, og selv kan bestemme over eget arbejdsliv.

På førstepladsen over succeskriterier for ens virksomhed er hos både mænd og kvinder, at de kan udbetale deres egen løn. Andenpladsen indtages af en god balance mellem arbejde og privatliv. Flere mænd end kvinder forbinder skalering og ansættelse af medarbejdere med succes.

For både mænd og kvinder er rollemodeller meget vigtige, men rollemodellens køn er uden betydning. Dog er det for mænd mere vigtigt end for kvinder, at rollemodellen har fokus på vækst og skalering. For kvinder er det mere vigtigt end for mænd, at rollemodellen har fokus på work-life-balance.

Usikkerhed relateret til fraværet af fast indkomst er for begge køn den største udfordring forbundet med at blive iværksætter, efterfulgt af usikkerhed om egne kompetencer.

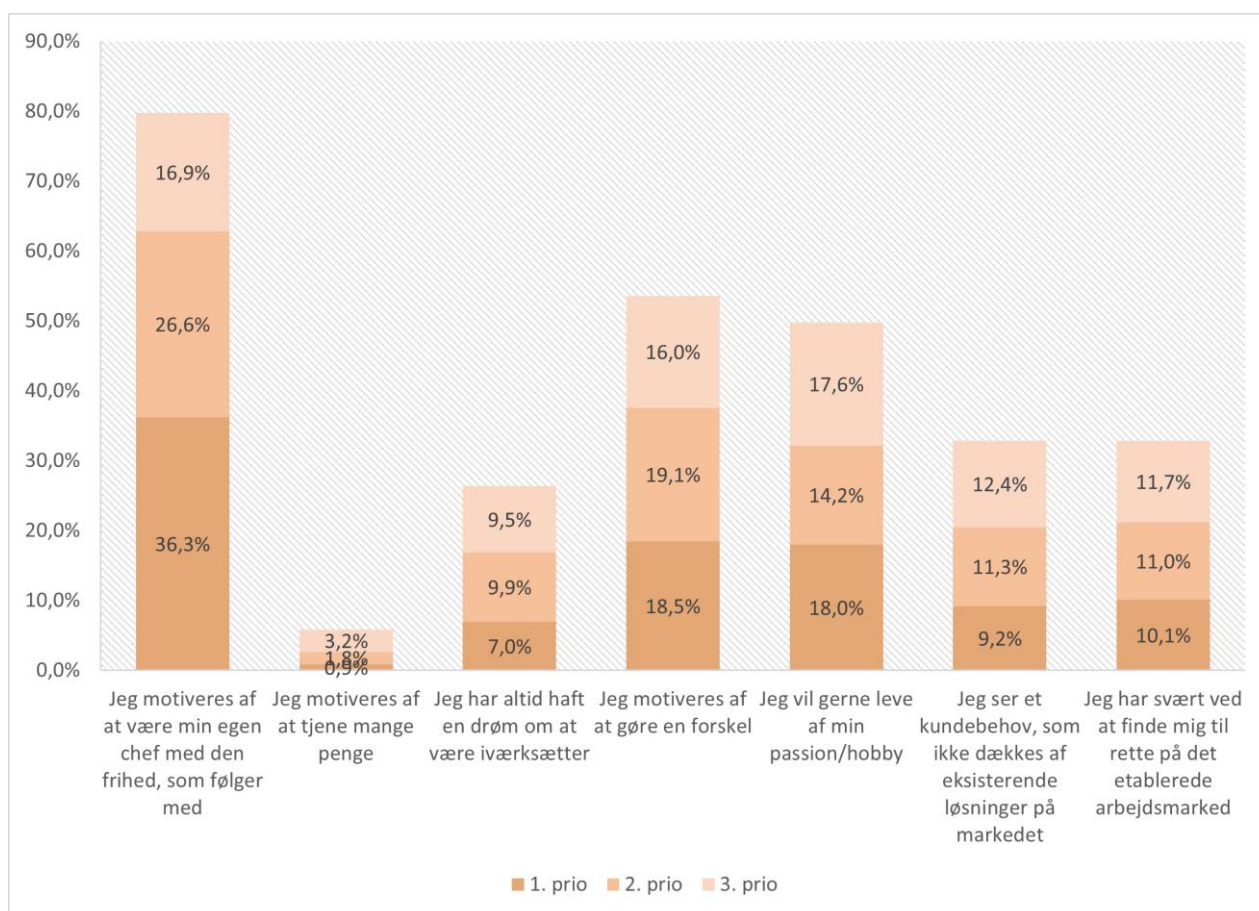
Flere kvinder end mænd angiver risikovillighed som primær forudsætning for at etablere sig som iværksætter, mens flere mænd end kvinder angiver erfaring og uddannelse.

1. At være sin egen chef er den største motivationsfaktor for at starte egen virksomhed i Danmark

For langt størstedelen af kvinder med etableret CVR-nummer er motivation for at starte egen virksomhed muligheden for at være sin egen chef med den frihed, der følger med. Hele 79,7% har dette udsagn som deres 1., 2. eller 3. prioritet.

Figur 1: Motivation for at starte egen virksomhed, kvindelig besvarelser

Du bedes prioritere de vigtigste udsagn ud fra følgende udsagn, hvor 1 er din største motivation osv. Du kan angive mellem et og tre udsagn.

Besvarelserne viser, at størstedelen forbinder frihed med selv at kunne planlægge sine arbejdstider, ikke at skulle passe ind i bestemte rammer og en forudbestemt arbejdskultur, og sidst, men ikke mindst, at have frihed til at kunne forfølge sine egne ideer og ambitioner:

"Min største motivation for at starte egen virksomhed var at kunne realisere eller i hver fald forsøge at realisere nogle af de ideer, jeg har, uden at der er en chef, som af forskellige grunde, ikke en gang vil give ideerne en chance." (Citat: Kvindelig iværksætter)

Iværksætterundersøgelsen viser også, at kvinder i høj grad motiveres af at gøre en forskel og har et ønske om at leve af sin passion/hobby. Det at tjene mange penge er den mindst motiverende faktor for kvinderne.

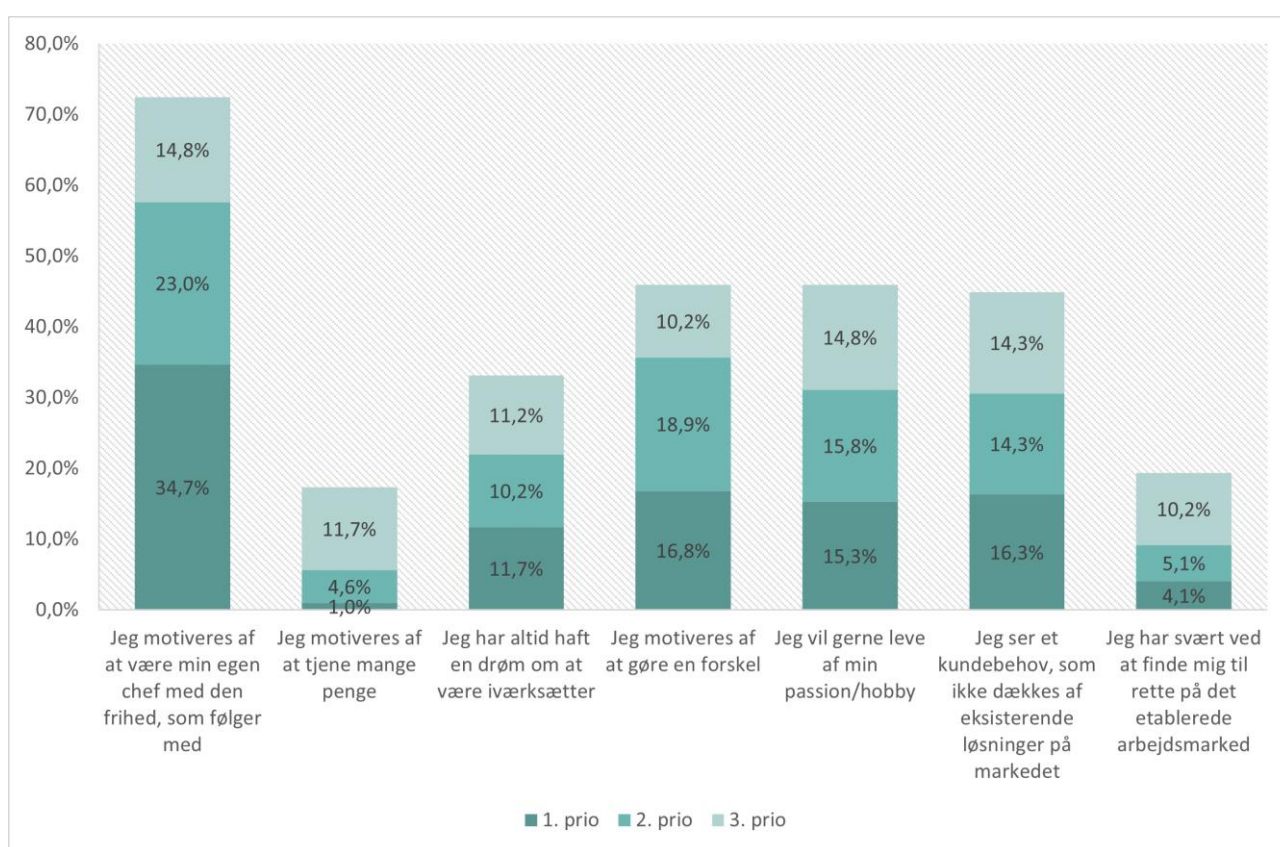
2. At være sin egen chef er den største motivationsfaktor for at starte egen virksomhed i Danmark

Næsten lige så mange mænd som kvinder motiveres af at være sin egen chef, med den frihed, som følger med. 72,2% af mændene med etableret CVR-nummer har dette udsagn som deres 1., 2. eller 3. prioritet.

Mændene vurderer på samme niveau som kvinderne, at det at gøre en forskel og ønsket om at leve af sin passion/hobby er en central motivationsfaktor. Flere mænd motiveres dog af at se et kundebehov, som ikke dækkes af eksisterende løsninger på markedet.

Figur 2: Motivation for at starte egen virksomhed, mandlige besvarelser

Du bedes prioritere de vigtigste udsagn ud fra følgende udsagn, hvor 1 er din største motivation osv. Du kan angive mellem et og tre udsagn.

De største forskelle på mænd og kvinder handler om penge som motivationsfaktor, som i højere grad motiverer mænd, og vanskeligheder ved at finde sig til rette på det etablerede arbejdsmarked, hvilket kvinder i højere grad motiveres af:

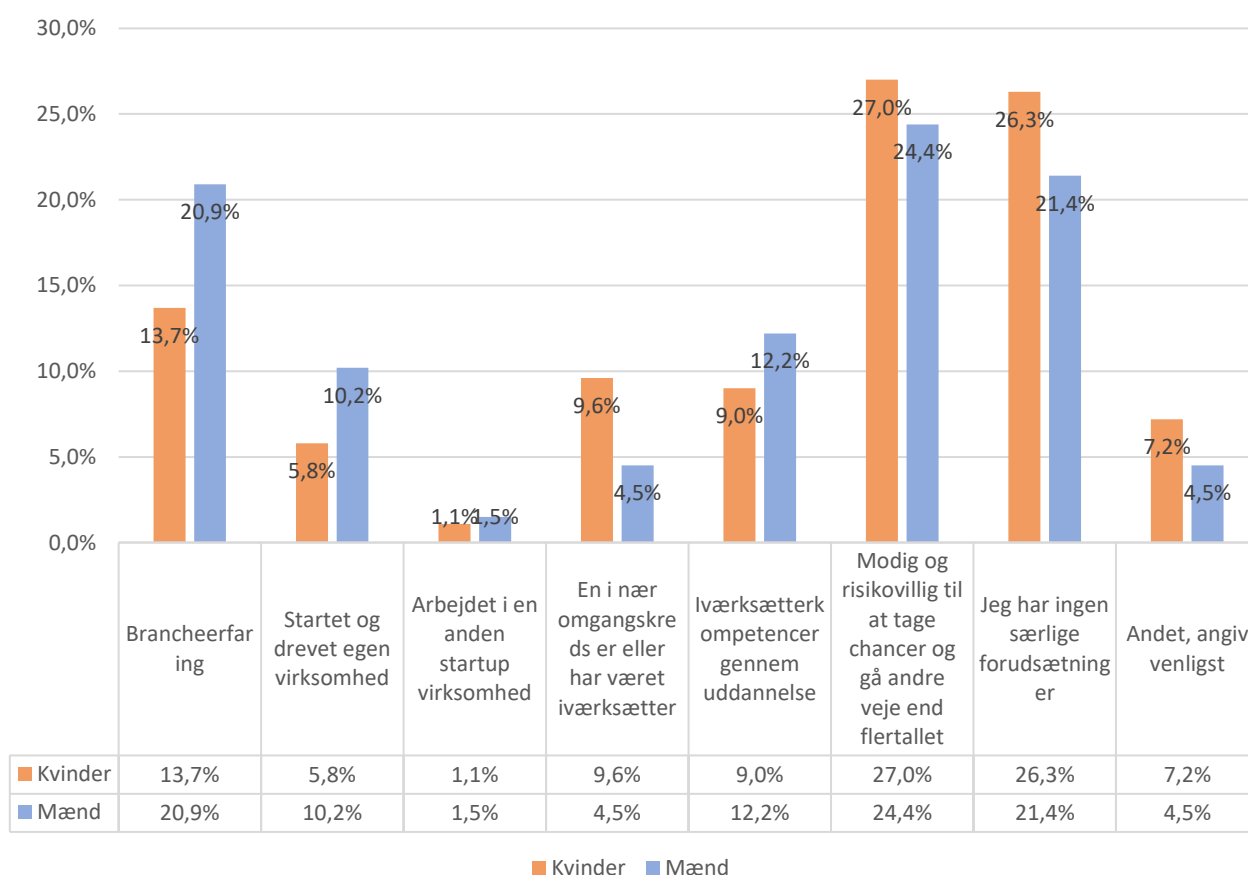
"Muligheden for at prioritere work-life balance på andre måder end de, som er en del af det normale etablerede arbejdsmarked. Jeg har tre små børn, hvorfor det er vigtigt for mig at kunne arrangere mit arbejdsliv med hensyntagen til min families behov."
(Citat: Kvindelig iværksætter)

3. Risikovillighed er den primære forudsætning for at starte virksomhed, som flest kvinder og mænd peger på

Kvinder og mænds primære faglige forudsætninger for at være iværksætter adskiller sig ikke bemærkelsesværdigt. Både kvinder og mænd vurderer følgende tre udsagn som værende de primære forudsætninger for at blive iværksætter:

- Jeg er modig og risikovillig til at tage chancer og gå andre veje end flertallet.
- Jeg har ingen særlige forudsætninger – men det betyder ikke, at jeg ikke får en succesfuld forretning.
- Jeg har tidligere arbejdet inden for branchen.

Figur 3: Forudsætninger for at starte egen virksomhed, kvindelige og mandlige besvarelser
Hvad er din primære forudsætning for at være iværksætter/selvstændig. Du kan kun vælge ét svar

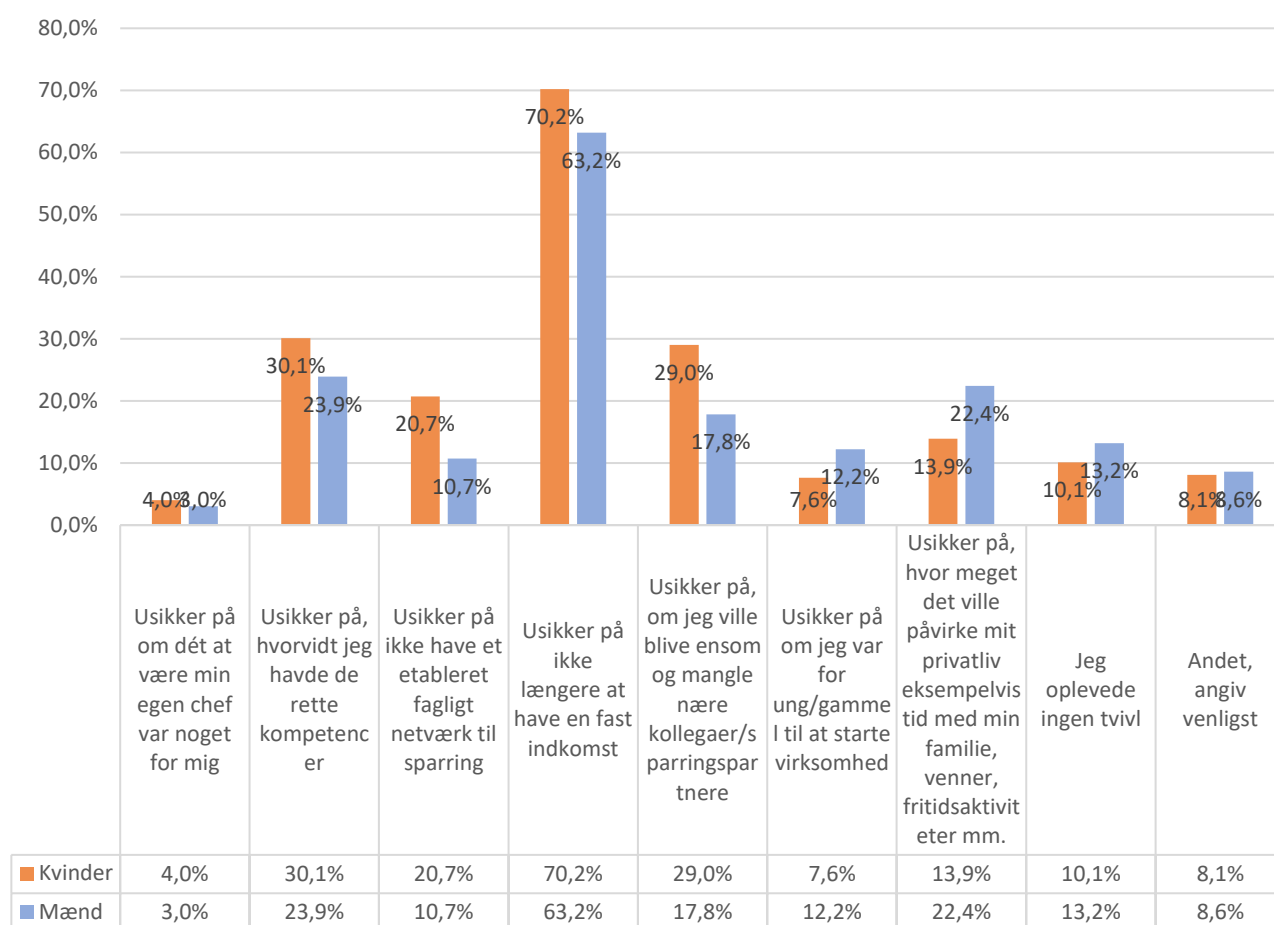

Undersøgelsen peger på, at flere kvinder end mænd betragter egen risikovillighed som primær forudsætning for at etablere sig som iværksætter, mens mænd i højere grad end kvinder har erfaring og uddannelse at basere sig på.

4. Manglende fast indkomst er den største udfordring forbundet med at etablere virksomhed i Danmark

For mange har der været eller er flere udfordringer forbundet med at springe ud som iværksætter. Mænd og kvinder er enige om, at største udfordring er forbundet med ikke længere at have en fast indkomst. På andenpladsen ligger usikkerhed angående egne kompetencer.

Figur 4: Udfordringer i forbindelse med at starte egen virksomhed i Danmark, kvindelige og mandlige besvarelser
Hvad var du mest i tvivl om i forbindelse med at springe ud som iværksætter/selvstændig? Du kan vælge op til tre svar

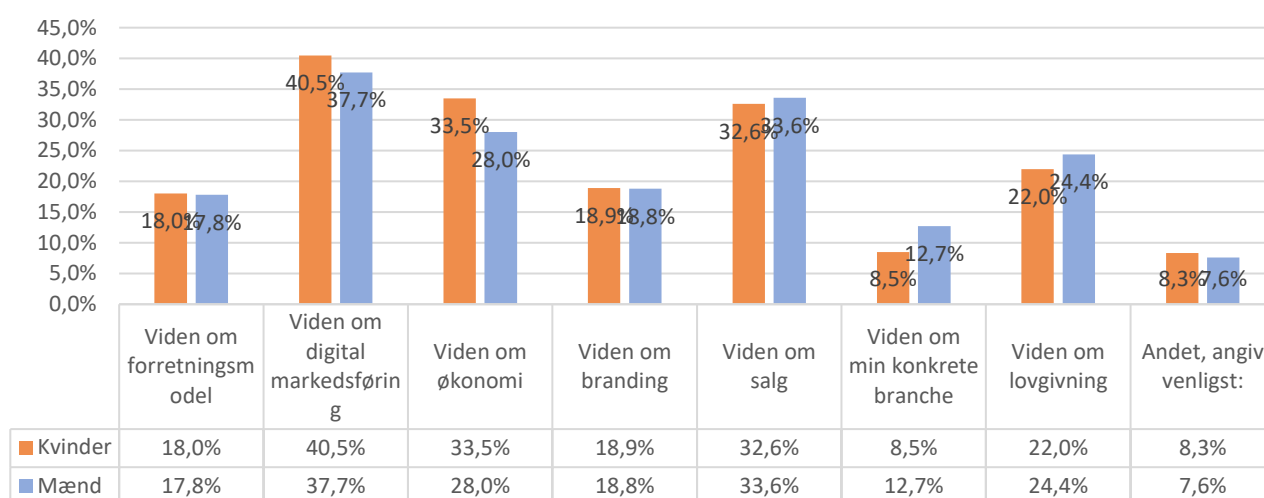
Begge køn oplever usikkerhed forbundet med sociale konsekvenser af at blive iværksætter, om end med forskellige vinkler. Kvinder er i højere grad usikre på at blive ensomme i forbindelse med at mangle nære kollegaer/sparringspartnere, mens mænd er mere usikre på, hvordan iværksættertillværelsen vil påvirke privatlivet.

5. Kvinder og mænd har samme kompetencebehov når de skal starte egen virksomhed

Vurderingen af kompetencebehov og læringspræferencer er bemærkelsesværdig ensartet på tværs af køn. De fire iværksætterkompetencer, der primært efterspørges er viden om digital markedsføring, økonomi, salg og lovgivning.

Figur 5: Kompetencebehov i forbindelse med at starte egen virksomhed, kvindelige besvarelser og mandlige besvarelser

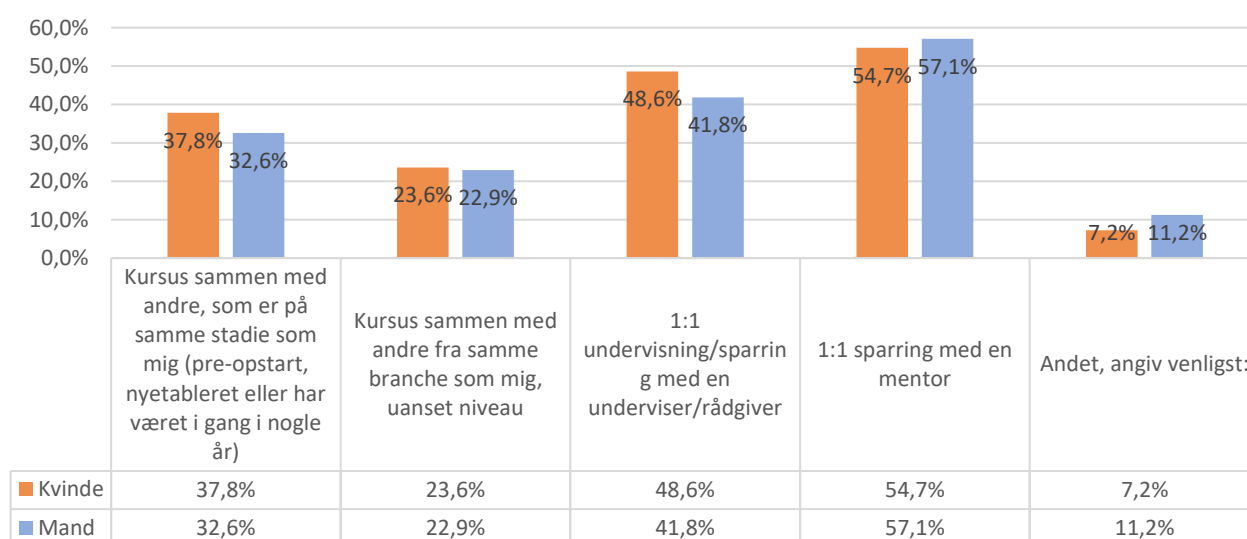
Du kan her vælge max to svar.

Analysen viser, at både kvindelige og mandlige iværksættere foretrækker at tilegne sig nye kompetencer ved 1:1 undervisning/sparring med enten underviser/rådgiver eller mentor samt at deltage på et kursus med andre, som er på samme stadie (pre-opstart, nyetableret eller har været i gang i nogle år).

Figur 6: Præferencer i forhold til tilegnelse af kompetencer, kvindelige besvarelser og mandlige besvarelser

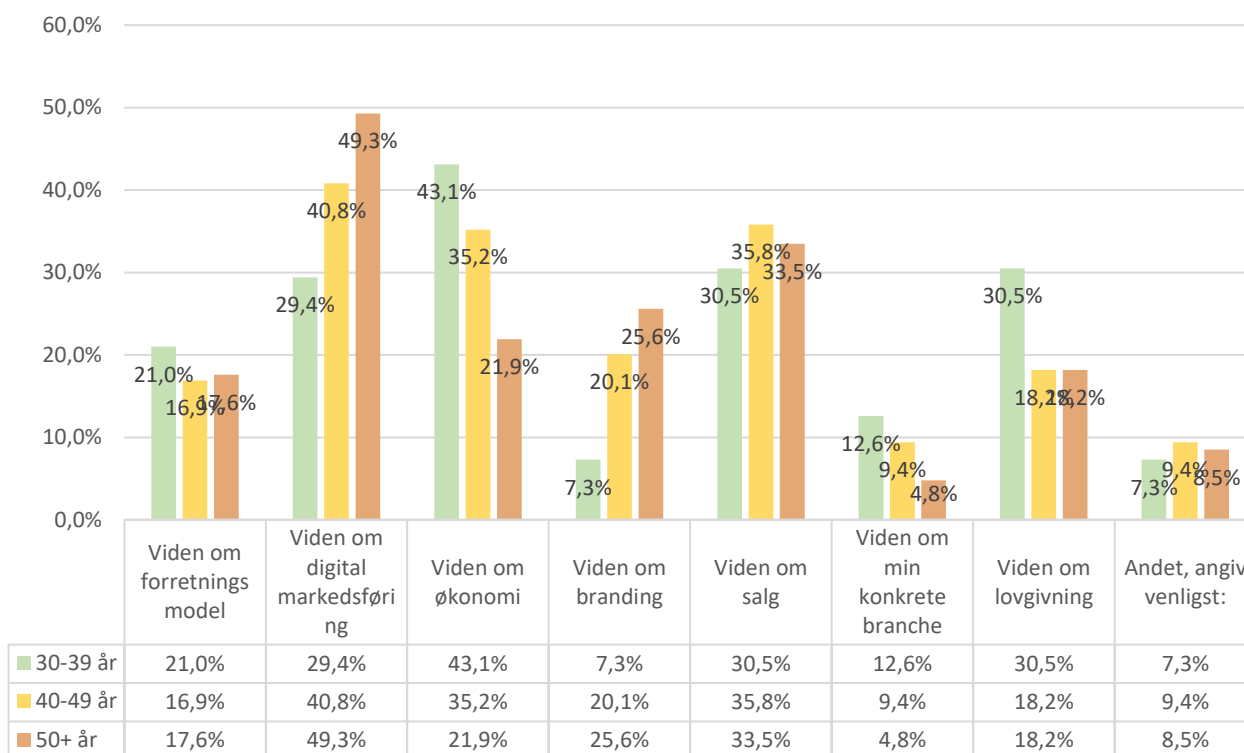
Du kan her vælge max to svar.

6. Kompetencebehov hos iværksættere varierer ikke efter køn, men efter alder

Hvis data ikke opdeles på køn, men derimod alder, er der større forskel på kompetencebehov. Analysen viser nemlig, at kompetencebehovet hos kvinder varierer afhængig af alder.

Figur 7: Kompetencebehov i forbindelse med at starte egen virksomhed, kvindelig besvarelser fordelt på alder*
Du kan her vælge max to svar.

Ovenstående figur viser, at procentvis flere kvinder i aldersgrupperne 40-49 år og 50+ år ved opstart mangler viden om digital markedsføring og særligt branding sammenlignet med kvinder i aldersgruppen 30-39 år. I denne aldersgruppe mangler flere kvinder viden om økonomi sammenlignet med personer i aldersgruppen 50+. Også manglende viden om lovgivning er procentvis større i aldersgruppen 30-39 år.

Derved viser analysen, at alder snarere end køn, påvirker hvilke kompetencer man har behov for i forbindelse med at starte virksomhed.

*Data opdeles i figur 7 ikke på kvinder under 30 år. Dette skyldes for få besvarelser fra kvinder med etableret CVR-nummer i denne aldersgruppe.

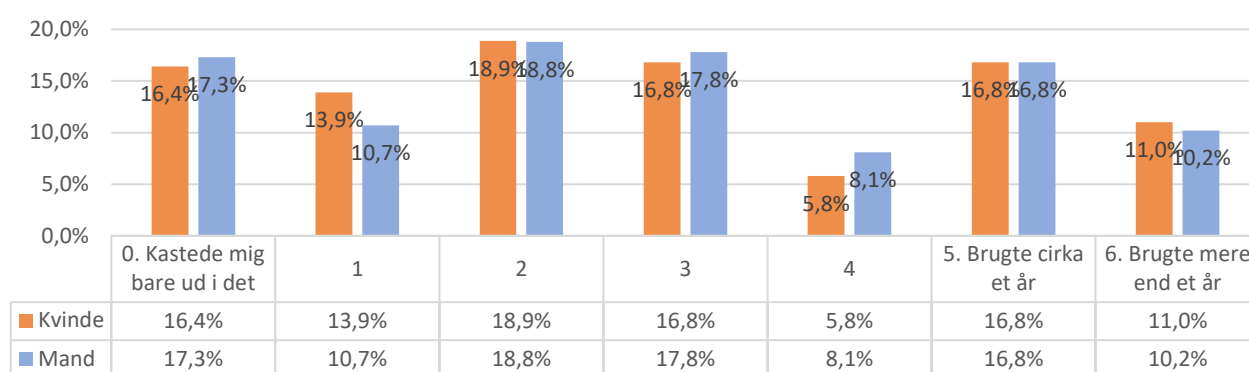
7. Alder har indvirkning på forberedelsestiden, før man etablerer CVR-nummer

Der er relativ stor lighed mellem mænd og kvinder i forhold til, hvor længe de bruger på at forberede sig, inden de opretter et CVR-nummer.

Henholdsvis 88,6% kvinder og 89,5% mænd bruger et år eller under på forberedelse inden de etablerer CVR-nummer. Næsten samme procentantal kvinder og mænd 'kaster sig bare ud i det'. Det stemmer også overens med, at flere kvinder og mænd vurderer, at deres primære forudsætning for at starte egen virksomhed er, at de er modige og risikovillige (figur 3).

Figur 8: Forberedelsestid inden etableret CVR-nummer, kvindelig besvarelse og mandlige besvarelse

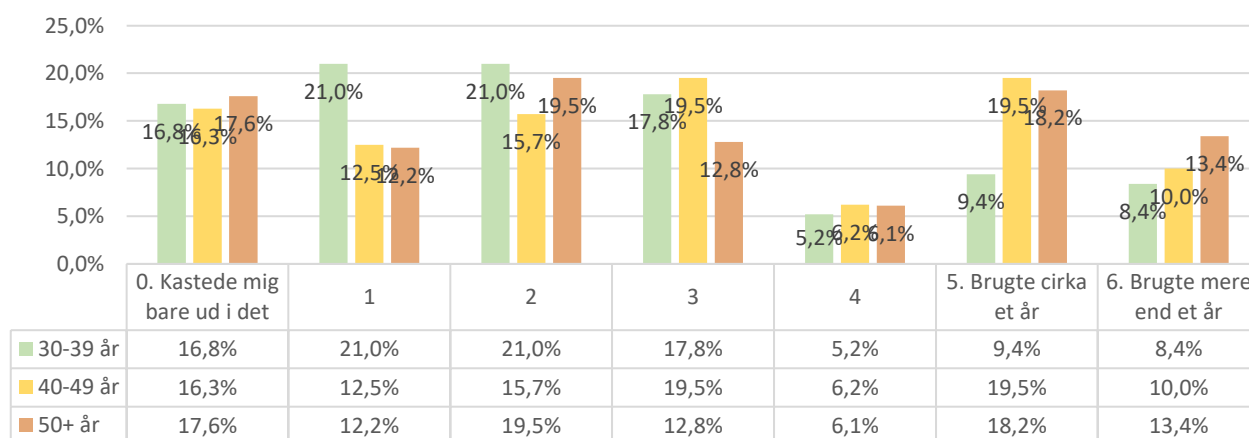
Du kan svare fra en skala fra 0 til 10, hvor 0 er "Jeg kastede mig bare ud i det, jeg tror på learning by doing", 5 er "Jeg brugte cirka et års tid på at få styr på tingene" og 10 er "Jeg brugte mere end tre år på at få styr på det hele".

En interessant pointe er, at hvis data opdeles på kvinders alder (figur 9), er der større forskel på etableringshastighed. 81,8% af kvinderne i aldersgruppen 30-39 år bruger under 1 år på forberedelse, hvorimod 68,2% i aldersgruppen 50+ bruger under 1 år. Der er også procentvis flere kvinder i aldersgrupperne 40-49 år og 50+ år, som bruger 1 år (eller mere) på forberedelse end kvinder i alderen 30-39 år, som bruger mindre tid.

Figur 9: Forberedelsestid inden etableret CVR-nummer, kvindelige besvarelse fordelt på alder*

Du kan svare på en skala fra 0 til 10, hvor 0 er "Jeg kastede mig bare ud i det, jeg tror på learning by doing", 5 er "Jeg brugte cirka et års tid på at få styr på tingene" og 10 er "Jeg brugte mere end tre år på at få styr på det hele".

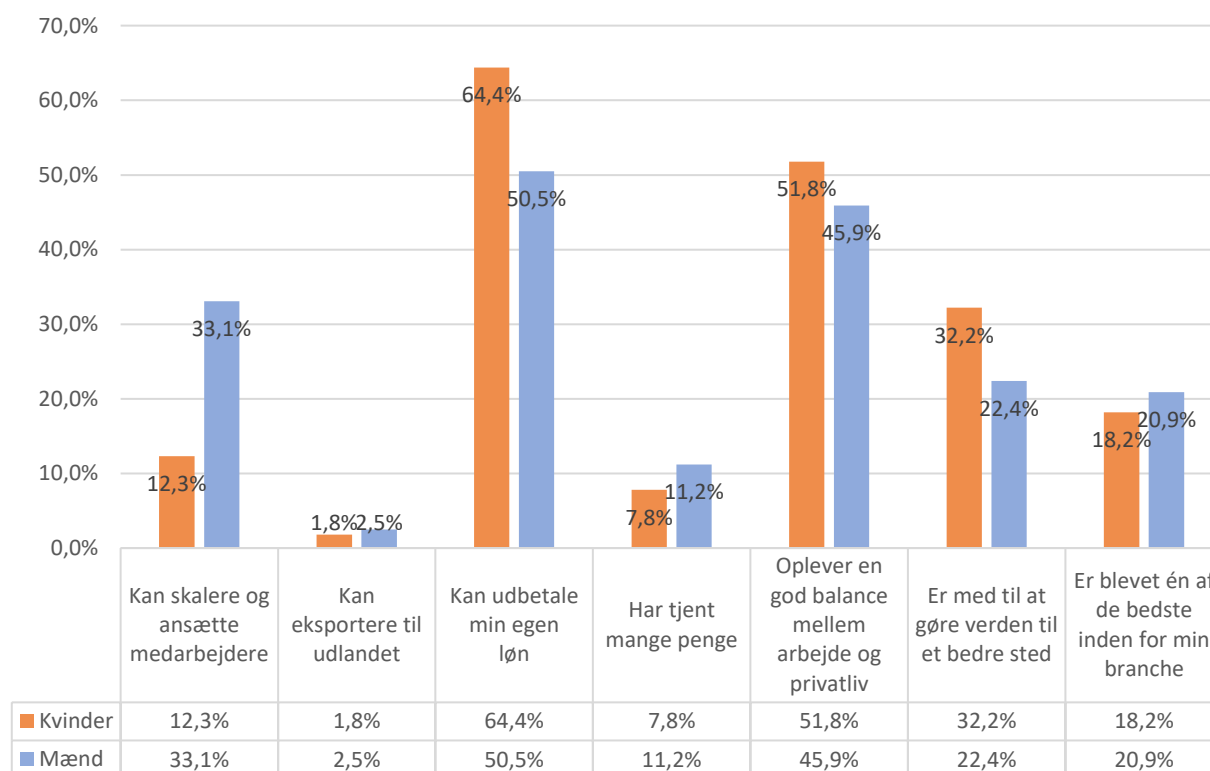
*Data opdeles i figur 9 ikke på kvinder under 30 år. Dette skyldes for få besvarelse fra kvinder med etableret CVR-nummer i denne aldersgruppe.

8. At kunne leve af sin iværksættervirksomhed, er det største succeskriterie for at drive egen virksomhed

Spørgsmålet om definitionen af succes både samler og deler. For begge køn viser analysen, at både kvinder og mænds største succeskriterie er at være fuldtidsbeskæftiget i deres egen virksomhed og være i stand til, at kunne udbetale egen løn. På andenpladsen er kvinder og mænd fælles om at vurdere en god balance mellem arbejde og privatliv som en succes.

Figur 10: Iværksættervirksomhedens succes, kvindelige besvarelser og mandlige besvarelser

Du kan her max vælge 2 svar Min virksomhed er en succes, når jeg...

På tredjepladsen deler kønnene sig. Her vurderer de kvindelige iværksættere det i højere grad som en succes, at deres virksomhed er med til at gøre verden til et bedre sted, mens skalering og ansættelse af medarbejdere ligger på en tredjeplads hos de mandlige iværksættere. Markant færre af de kvindelige iværksættere forbinder succes med skalering og ansættelse af medarbejdere.

At der er mange måder at anskue succes på, vidner flere af de åbne besvarelser om:

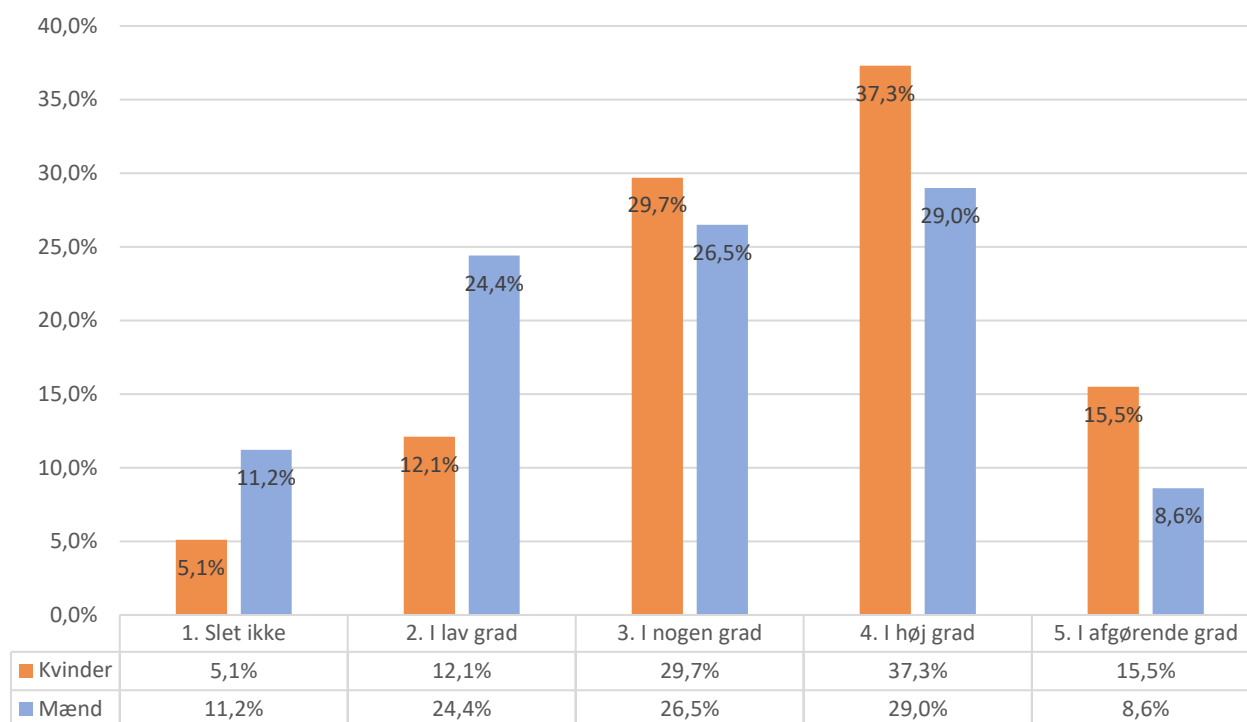
"Meget af den entreprenørtankegang der tit er, når vi snakker om selvstændighed, er meget 'Løvens hule'-agtig og passer slet ikke til min biks, så at sige. Det var mere 'det ene, der tog det andet' og som akkurat løber rundt. Jeg får flere og flere opgaver, fordi jeg er mig, og ikke fordi jeg har en forkromet biz-plan." (Citat: Kvindelig iværksætter)

9. Rollemodeller er vigtige for en iværksætter

Andre undersøgelser af forskellen på antallet af kvindelige og mandlige iværksættere peger ofte på, at flere rollemodeller er væsentlige for at give mulighed for at spejle sig i andre inden for iværksætttermiljøet, og bidrage til at afmystificere fordomme og myter forbundet med at være iværksætter.

Denne undersøgelse underbygger, at rollemodeller er vigtige, da henholdsvis 83,5% af de kvindelige og 64,1% af de mandlige iværksættere vurderer, at rollemodeller er vigtige i nogen grad, i høj grad eller i afgørende grad.

Figur 11: Vigtigheden af rollemodeller, kvindelige besvarelser og mandlige besvarelser

15,2 procentpoint flere kvinder end mænd vurderer, at rollemodeller i høj grad eller i afgørende grad er vigtige at have som iværksætter. 18,3 procentpoint flere mænd end kvinder vurderer, at rollemodeller slet ikke eller i lav grad er vigtige. Kun 5,1% kvinder vurderer, at rollemodeller slet ikke er vigtige for dem.

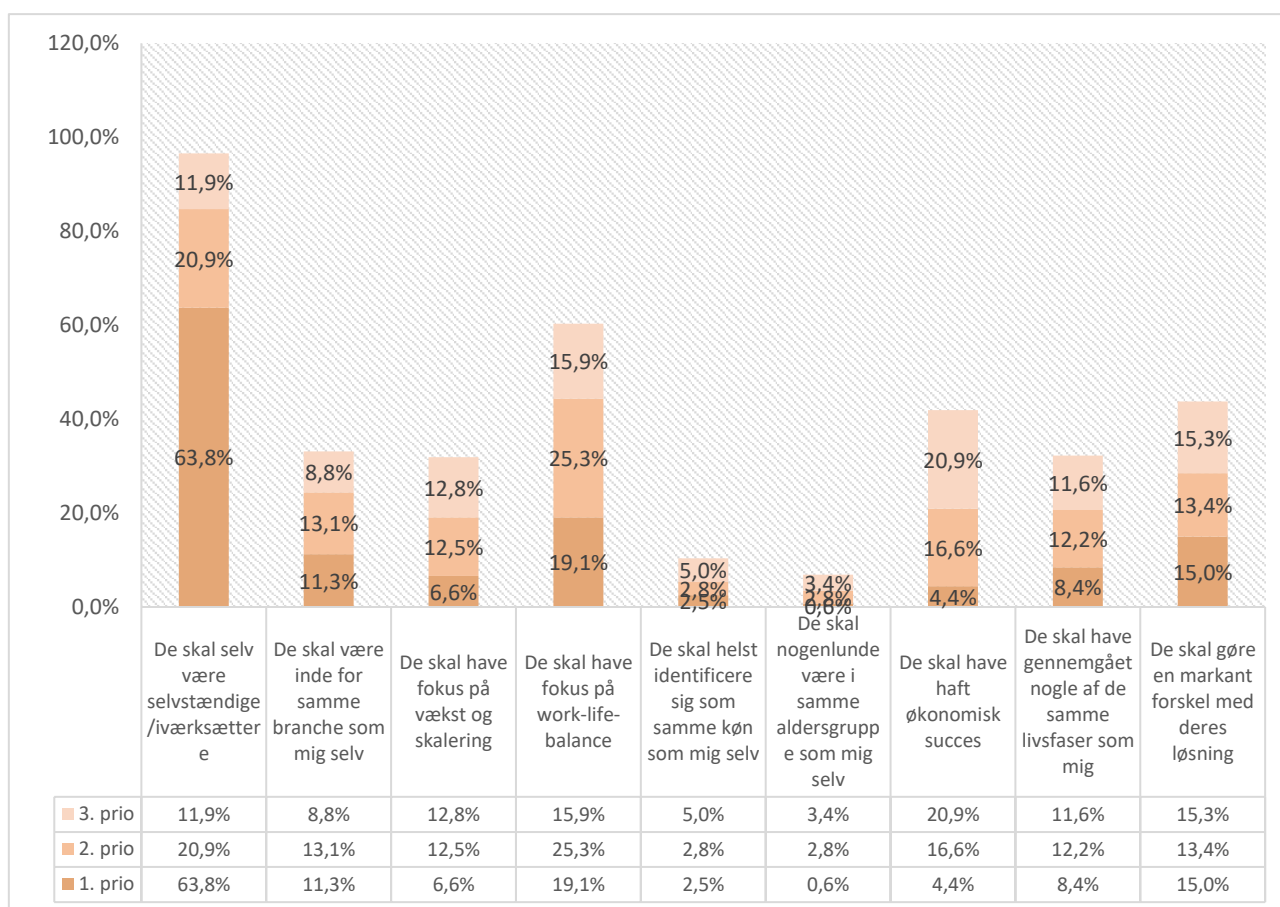
10. Køn er ikke afgørende for, om man som kvinde kan spejle sig i en given rollemodel.

Når rollemodeller er vigtige, bliver spørgsmålet, hvad der skal kendetegne rollemodellerne for at kunne spejle sig i dem. Her viser det sig, at køn ikke er afgørende, men at det vigtigste er, at de selv er iværksættere.

Figur 12: Kendetegn hos rollemodeller, kvindelige besvarelser

Du bedes prioritere de vigtigste kendetegn ud fra følgende udsagn, hvor 1 er det vigtigste osv.

Du kan angive mellem et og tre udsagn.

60,3% af de kvindelige iværksættere ønsker sig rollemodeller, som har fokus på work-life-balance, mens 43,8% mener, at en rollemodel skal gøre en markant forskel med sin løsning. Dette stemmer godt overens med, hvad mange kvinders succeskriterier for egen virksomhed er. Samtidig peger 41,9% af kvinderne på ønsket om rollemodeller, som har økonomisk succes.

Kun 10,3% kvinder har rollemodellens køn som deres 1., 2. eller 3. prioritet, og kun 2,5% har det som deres 1. prioritet.

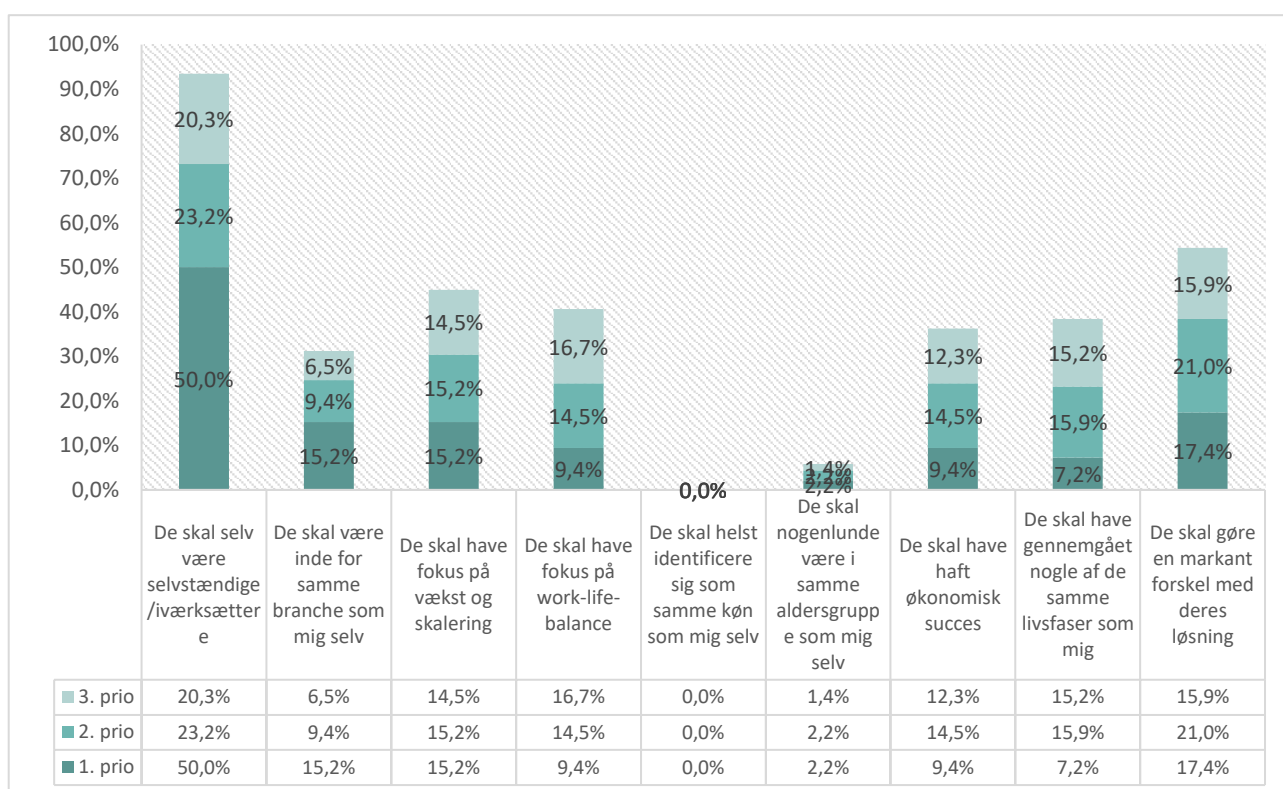
11. Mænds foretrukne rollemodeller divergerer på nogle punkter fra kvindernes

Også mandlige iværksættere lægger vægt på, at rollemodeller selv er iværksættere og deler også fokus på, at rollemodellen skal gøre en markant forskel med deres løsning. Selvom work-life-balance også er vigtigt for mænd, anser 19,7 procentpoint flere kvinder end mænd det som et vigtigt kendetegn hos en rollemodel.

Figur 13: Kendetegn hos rollemodeller, mandlige besvarelser

Du bedes prioritere de vigtigste kendetegn ud fra følgende udsagn, hvor 1 er det vigtigste osv.

Du kan angive mellem et og tre udsagn.

Derudover peger analysen på, at det for mænd er vigtigere end for kvinder med rollemodeller, som har et fokus på vækst og skalering, hvilket stemmer overens med forskellen i vægtning af succeskriterier for at drive virksomhed.

Baggrund for analysen

Iværksætterundersøgelsen er gennemført i sommeren 2023, hvor i alt 743 mandlige og kvindelige iværksættere besvarede et digitalt spørgeskema. Det, som kendetegner de 743 respondenter er, at de alle enten deltager eller tidligere har deltaget i aktiviteter udbudt af det nationale iværksætterprogram Iværksætterdanmark. Ud af de 743 besvarelser har 640 etableret CVR-nummer, hvoraf 65% var mellem 0-3 år gamle ved besvarestidspunktet. Udgangspunktet for denne analyse er besvarelserne fra de 640 iværksættere med etableret CVR-nummer. Afgrænsning er foretaget for at opnå størst og mest sammenligneligt datagrundlag samt ud fra ønsket om at fokusere på indsigt og erfaringer fra allerede etablerede iværksættere.

Iværksætterdanmark henvender sig til en bred målgruppe inden for iværksætteri mht. til både alder, branche, geografisk placering og ønsker for egen virksomhed, og dermed beskæftiger Iværksætterdanmark sig ikke kun med vækstiværksættere. Af deltagerne i Iværksætterdanmarks kollektive aktiviteter er 69,77% kvinder, mens 52,69% af deltagerne i projektets tilskudsordning er kvinder.

Analysen sammenholder besvarelser fra kvinder med mænds besvarelser. Der er ikke spurgt ind til mere end to kategorier af køn. Analysen belyser derfor ikke eventuelt yderligere nuancer i kønsmæssige perspektiver.

Iværksætterundersøgelsen 2023 stiller disse spørgsmål:

- Hvad var din største motivation for at starte egen virksomhed?
- Hvad er din primære forudsætning for at være iværksætter/selvstændig?
- Hvad var du mest i tvivl om i forbindelse med at springe ud som iværksætter/selvstændig?
- Hvor meget tid brugte du på at forberede dig, inden du etablerede dit CVR-nummer?
- Hvilke to kompetencer manglede du mest i forbindelse med at starte egen virksomhed?
- Når du skal dygtiggøre dig som iværksætter, hvad får du så mest ud af?
- I hvilken grad er det vigtigt for dig at have rollemodeller som iværksætter/selvstændig?
- Hvis du har én eller flere rollemodeller, hvad kendetegner så person(erne)?
- Hvornår mener du, at din virksomhed er en succes?

Erhvervshus Hovedstaden & Iværksætterdanmark

Hvem er Erhvervshus Hovedstaden?

Erhvervshus Hovedstaden hjælper hvert år mere end 5.000 små- og mellemstore virksomheder med at skabe vækst og styrke deres udviklingspotentiale gennem uvildig sparring, specialiseret vejledning, workshops og programforløb.

Vi hjælper virksomhederne med omstilling inden for fx bæredygtighed, internationalisering, digitalisering og innovation, som er nødvendig for at styrke deres konkurrenceevne og forretningsmuligheder både lokalt og globalt.

Læs mere på Erhvervshushovedstaden.dk

Hvem er Iværksætterdanmark?

Iværksætterdanmark er et nationalt iværksætterprogram, der udbyder flere former for kompetenceudvikling til den brede gruppe af iværksættere. Landets seks Erhvervshuse driver Iværksætterdanmark-programmet med Erhvervshus Hovedstaden som lead. Gennem workshopforløb samt tilskudsmuligheder arbejdes der mod at give iværksættere de nødvendige kompetencer for at opstarte, drive og skalere deres virksomhed med målet om at øge etablerings- og overlevelseshraten i nye virksomheder.

Iværksætterdanmark henvender sig til den brede målgruppe inden for iværksætteri mht. til både alder, branche, geografisk placering og ønsker for egen virksomhed. Derved tilbydes kompetenceudvikling til dem, som går med drømmen om at blive iværksætter og dem, som allerede har etableret CVR-nummer – dog tidligst efter august 2016. Målgruppen hos Iværksætterdanmark er kendetegnet ved ikke nødvendigvis at have en ambition om vækst, selv om det forventes, at nogle af deltagerne har eller vil blive motiveret til visse vækstambitioner.

Læs mere på Iværksætterdanmark.dk

Redaktion og layout:

Erhvervshus Hovedstaden
Fruebjergvej 3
2100 København Ø

Analysen er udarbejdet af projektkoordinator Olivia Faxhøj Lisbjerg, ofl@ehhs.dk

